

NE DOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO • GODINA 2021 • BROJ 78 • LIPANJ 2021.

HRVATSKO NE!DOPINGU

Stimulansi djeluju na raspoloženje, pozornost, motoriku i apetit, odnosno djeluju na simpatički dio živčanog sustava uzrokujući pretežno kardiovaskularno djelovanje i dobro poznatu reakciju „borbe ili bijega“ (fight-or-flight) koja povećava krvni protok u skeletnim mišicima i mobilizira energiju.

Uz Popis zabranjenih sredstava koji se izdaje najmanje jedanput godišnje, WADA također izdaje i Listu praćenja poznatu i pod nazivom 'Monitoring lista'. Na Listi praćenja nalaze se tvari za koje se provodi praćenje njihove primjene i eventualne zloupotrebe u sportu. Tvar koja se nalazi na Listi praćenja nije nužno pokazatelj njezinog statusa po pitanju Popisa zabranjenih sredstava.

U Popisu za 2021. neke su tvari označene kao tvari zloupotrebe koje je Kodeks definirao kao „zabranjene tvari koje su specifično određene i kao tvari zloupotrebe na Popisu zabranjenih sredstava zbog njihove učestale zloupotrebe u društvu izvan konteksta sporta“.

U ovom četu broju sazanti razliku između specificiranih i nespecificiranih tvari. Sankcija koja se dodjeljuje u postupku koji provodi Stegovno vijeće, ovisi o vrsti tvari i stupnju krivnje sportaša, čiji bitni element može, ali i ne mora biti, dokazana namjera sportaša da je tvar korištena radi poboljšanja sportske izvedbe.

Pažnju smo posvetili i stimulansima, tvarima koje stimuliraju središnji živčani sustav.

Djeluju na raspoloženje, pozornost, motoriku i apetit, odnosno djeluju na simpatički dio živčanog sustava uzrokujući pretežno kardiovaskularno djelovanje i dobro poznatu reakciju „borbe ili bijega“ (fight-or-flight) koja povećava krvni protok u skeletnim mišicima i mobilizira energiju.

Edukacija je glavno oruđe u borbi protiv dopinga u sportu. Iznimno je važno educirati o vrijednostima i važnosti čistog sporta sve uključene u sportskoj zajednici, počevši od djece u vrtićima i školama, do mlađih i talentiranih sportaša pa sve do sportaša nacionalne i međunarodne razine. Antidopinškom edukacijom nastoji se zaštiti zdravlje sportaša te poticati sportska izvrsnost bez korištenja zabranjenih tvari.

WADA (Svjetska antidopinska agencija) je početkom siječnja ove godine postavila novu, modernu i kreativnu edukacijsku platformu ADEL (Anti-Doping Education and Learning) koja nudi tečajeve i edukacijske programe iz područja antidopinga.

Pročitajte i namjere nogometnog kluba Real Madrid odlučnog u namjeri da tuži Eufemiana Fuentesa nakon što se činilo da je liječnik, centar dopinške sage Operacije Puerto, sugerirao da je prethodno imao veze s medicinskim osobljem u klubu.

Vesna Barišić
Glavna urednica

In addition to the Prohibited List, which is issued at least once a year, WADA also issues a list of monitored substances known as the "Monitoring Program". The Monitoring Program includes substances which are monitored in order to follow their use and detect potential patterns of misuse in sport. If a substance is listed in the Monitoring Program, this is not necessarily an indicator of its status with regard to the Prohibited List.

Certain substances in the 2021 List are marked as substances of abuse, which the Code defines as "those prohibited substances which are specifically identified as substances of abuse on the Prohibited List because they are frequently abused in society outside of the context of sport."

In this issue, you will find out about the difference between specified and non-specified substances. The sanction imposed in the proceedings conducted by a Hearing Panel depends on the type of substance used and the Athlete's degree of fault, for establishing of which an important element may (but does not have to) be the Athlete's established intent to use the substance in order to enhance his or her sport performance.

We are also addressing the topic of stimulants, substances which stimulate the central nervous system.

They affect mood, attention, motor functions and appetite, i.e. the sympathetic part of the nervous system, causing predominantly cardiovascular action and the well-known fight-or-flight response, which increases bloodflow in the skeletal muscles and mobilizes energy.

The greatest weapon against doping in sports is education. It is extremely important to educate all the participants from the sporting community on the values and importance of clean sport, starting with children in daycare centers and schools, followed by talented young athletes and finally, national and international-level athletes. Anti-doping education aims to protect the athletes' health and encourage excellence in sports without using prohibited substances.

In early January this year, WADA (World Anti-Doping Agency) launched a new, modern, creative educational platform called ADEL (Anti-Doping Education and Learning), which offers courses and educational programs in the field of anti-doping.

Also, we invite you to read about the intentions of the Real Madrid CF, who are determined to sue Eufemiano Fuentes after the doctor, the centre of the Operation Puerto doping saga, appeared to suggest he previously had links to medical staff at the club.

Vesna Barišić
Editor-in-Chief

Stimulants affect mood, attention, motor functions and appetite, i.e. the sympathetic part of the nervous system, causing predominantly cardiovascular action and the well-known fight-or-flight response, which increases bloodflow in the skeletal muscles and mobilizes energy.

Poštena igra?

Poštena igra?

Poštena igra?

Trkači koji su nosili tenisice Vaporflys, a koje imaju kontroverznu pločicu od karbonskih vlakana u svojim potplatima, doista su u prosjeku trčali 3-4% brže u od sličnih trkača koji su nosili druge tenisice i oko 1% brže od onih koji su koristili sljedeću najbržu tenisicu.

Piše Vesna Baraćić

Nike Vaporflys tenisice za trčanje opravdavaju pompu koja se oko njih stvorila, ali trebamo li zabraniti takvu tehnologiju koja mijenja toliko toga u sportu?

Znate li što je najzanimljivije o Nike-ovim Vaporfly Elite tenisicama od 200 funti? One zapravo opravdavaju ushit stvoren oko njih. Kada su lansirane prošle godine, Nike je obznanio da je poboljšao tekuću ekonomiju u prosjeku za 4% - tvrdnja toliko zapanjujuća da je kod mnogih sportskih znanstvenika prouzročila skeptično dizanje obrva, gotovo oponašajući logo tvrtke.

Istraživanje New York Timesa 495 000 maratona (uključujući i polumaraton)

Prošlog je tjedna New York Times, analizirajući 495.000 (istrčanih) vremena maratona i polumaratona od 2014. godine koristeći podatke sa Strave, došao do sličnog zaključka. Trkači koji su nosili Vaporflys, koje imaju kontroverznu pločicu od karbonskih vlakana u svojim potplatima, doista su u prosjeku trčali 3-4% brže u od sličnih trkača koji su nosili druge tenisice i oko 1% brže od onih koji su koristili sljedeću najbržu tenisicu.

Vaš bi prvi instinkt mogao biti da požurite i kupite par - pogotovo jer je zasebna studija u časopisu *Sports Medicine* o elitnim sportašima procijenila da bi u tim tenisicama vrijeme istrčavanja maratona od cca.3 sata, moglo biti skraćeno za šest minuta. Sretno s tim. Čini se da su tenisice gotovo trajno rasprodane, a često idu na dvostruku maloprodajnu cijenu na eBayu.

Ide li tehnologija rezanja rubova predaleko? Je li to varanje?

Važnije je pitati idu li tenisice - i ostali oblici vrhunske tehnologije – predaleko. Može se reći da su Vaporflys već stvorile barem jedna važna klizna vrata u elitnom sportu. Roger Pielke Jr., direktor centra za upravljanje sportom na Sveučilištu Colorado Boulder, napominje da je na američkim predolimpiskim maratonskim ogledima 2016. Kara Goucher završila na četvrtom mjestu – propustivši tako avion za Rio samo za jedno mjesto. Pobjednica Amy Cragg i trećeplasirana trkačica Shalane Flanagan nosile su rane prototipove Nike Vaporflysa, za koje vjeruje da su mogli bitno utjecati na rezultat.

„Velika je vjerojatnost da je Goucher prvi poznati ‘sportaš’ koja je propustila Olimpijske igre zbog tehnologije tenisica”, kaže Pielke. „Prosječno poboljšanje koje Nike Vaporfly donosi iznosi oko 2%. Sigurno je to da bi Goucher, da je trčala u Vaporflysu na američkim maratonskim ogledima 2016. godine, poboljšala vrijeme makar za 0,7% što bi joj bilo dovoljno za nastup u Riju.”

Da Goucher nije napustila projekt Nike Oregon nakon što je izrazila zabrinutost zbog njihove upotrebe TUE-a i lijekova za štitnjaču, možda bi doista i nosila te tenisice.

Gdje podvući crtu?

S jedne strane, ne možete kriviti tvrtke za nastojanja da osvoje novi teren. Imaju profit, zadovoljne potrošače, konkurente koji im dišu sa vratom. Svi bi poželjeli ‘ove proizvode’. Samo bi najveći mazohisti među trkačima htjeli trčati maraton bosim nogu ili u starim tenisicama.

Međunarodno udruženje atletskih federacija (IAAF), svjetsko upravno tijelo, također inzistira na tome da inovativne Nike tenisice zadovoljavaju sve njihove zahtjeve i “ne zahtijevaju nikakav poseban pregled ili odobrenje”. Ipak, elitno natjecanje također zahtijeva privid pravičnosti. U jednom će trenutku IAAF morati donijeti odluku o dopuštenoj količini povrata energije iz materijala za ublažavanje i treba li zabraniti ugljična vlakna na potplatima.

Takve se rasprave protežu dalje od atletike. 2009. godine, Sportsko upravno tijelo plivanja, FINA, zabranilo je kupaci kostim LZR Racer jer je rečeno da smanjuje otpor trenja na koži za 24%. Ipak, u ostalim sportovima pravila izgledaju malo labavije. Uzmimo kožna odjela British Cycling koja koriste na Olimpijskim igrama od 2008. godine, a koja navodno poboljšavaju izvedbe i do 7%. To je ogromna prednost - no UCI je presudio da su legalna.

Neki unutar sustava priznaju da bi drugim zemljama bile potrebne velike svote da bi se replicirala takva tehnologija. Elitno natjecanje se vrti oko pobjeda, ističu, a ako pravila dopuštaju odjela, u čemu je problem?

Ipak, prirodno je osjećati se i pomalo nelagodno zbog toga. Iako će nositi nezaobilazno odjelo, britanski će biciklisti biti 3D-laserski skenirani prije nego što im budu pružena odjela izradena od najmodernijih materijala, uključujući poliuretanske derivate.

Ta će odjela presudno sadržavati gotovo nevidljive “greške” koje remete protok zraka i stvaraju efekt turbulencije koji smanjuje količinu otpora vjetra koji djeluje na tijelo.

Sve to može postati vrlo trnovito. U Londonu 2012. većina je podržala paraolimpijca Oscara Pistoriusa (RSA) u utrkivanju noseći udove od karbonskih vlakana - iako su uvaženi sportski znanstvenici, poput Rossa Tuckera, isticali da mu je to omogućilo da koristi 20% manje sile ‘od sportaša bez takvih pomagala’ za trčanje istim brzinama.

Jedan od atletičara koji koristi Nike Vaporfly Elite, oduševio se time što su mu tenisice pružile veći “zamah i odskok unaprijed”, dodao je i to da mu je ta obuća također pomogla da dulje vremena brzo trči. „Čudno je to što ih najviše osjećate kad mirujete ili hodate u njima”, rekao je. „Lagano vas naginju prema naprijed, tako da se čini da ćete uskoro ‘poletjeti’ velikom brzinom.”

Tegla Loroupe

U veliku raspravu oko visokotehnološke atletske obuće koja se vodi već dulje vrijeme uključila se i nekadašnja svjetska rekorderka u maratonu Tegla Loroupe (47). Legendarnoj Kenijski nimalo se ne svida pojava supersprinterice i supertenisica koje su u posljednje dvije godine doveli do poplave svjetskih, kontinentalnih i nacionalnih rekorda na dugim prugama. Revoluciju je pokrenuo Nike, ali vrlo brzo su se prilagodili i drugi proizvodači. Na koncu je reagirala i Svjetska atletika (WA) promjenom pravila, ali samo djelomičnom, pa nove sprinterice i tenisice i dalje imaju ogromnu ulogu u utrkama.

Za neke je to sasvim normalan slijed događaja jer tehnologija stalno napreduje. Uostalom, nekad se skakalo s drvenim motkama i trčalo se po šljaci. Drugi tvrde da bi sve rekorde postignute u novoj obući trebalo brisati ili bi barem trebali biti posebno označeni jer daju iskrivljenu sliku nečije vrijednosti. S njima se slaže i Loroupe koja je u razgovoru za BBC usporedila novu obuću s dopingom.

– S novom obućom zapravo varate jer ne koristite vlastitu snagu. Možete imati brzu obuću, ali što je s onima koji si je ne mogu priuštiti. To je gotovo poput dopinga. Za mene i nema razlike između dopinga i brze obuće – rekla je dvostruka pobjednica Njujorškog maratona.

– Kad imate element koji si drugi sportaši ne mogu priuštiti, to je pogrešno. Smatram da bi takvu obuću trebalo zabraniti i da bi sportaši trebali vjerovati sebi. U moje smo vrijeme trčali bez tenisica, a kad smo ih dobili, bile su normalne. I svejedno smo u njima rušili svjetske rekorde – dodala je Loroupe.

Tvari zloupotrebe

Uz Popis zabranjenih sredstava koji se izdaje najmanje jedanput godišnje, WADA također izdaje i Listu praćenja poznatu i pod nazivom 'Monitoring lista'. Na Listi praćenja nalaze se tvari za koje se provodi praćenje njihove primjene i eventualne zloupotrebe u sportu. Tvar koja se nalazi na Listi praćenja nije nužno pokazatelj njezinog statusa po pitanju Popisa zabranjenih sredstava.

Piše Roman Latinović, dr. med.

Uvod

Popis zabranjenih sredstava (Popis) predstavlja međunarodni standard koji dolazi uz temeljni antidopingiški dokument, Kodeks Svjetske antidopingiške agencije (WADA). Time Popis predstavlja osnovu za antidopingiška postupanja kod kršenja antidopingiških pravila.

Tablica 1.

Tvar zloupotrebe	Oznaka na Popisu	Naziv kategorije na popisu	Specificiranost	Sankcija
Kokain	S6.A	Stimulansi, nespecificirani stimulansi	nespecificirana tvar	4 godine
Metilendioksimetamfetamin (MDMA/"ecstasy")	S6.B	Stimulansi, specificirani stimulansi	specificirana tvar	2 godine
Diamorfin (heroin)	S.7	Narkotici	specificirana tvar	2 godine
Tetrahidrokanabidiol (THC)	S.8	Kanabinoidi	specificirana tvar	2 godine

Novi pojam u Popisu za 2021.

Tvari zloupotrebe

Pregled tvari zloupotrebe iz Popisa 2021. dan je u tablici 1.

Navedena tablica daje osnovne postavke za tvari koje su 'dodatačno' označene u Popisu kao tvari zloupotrebe. Navedene tvari pronađene u uzorku sportaša (za THC također postoji i tzv. granična koncentracija u uzorku urina iznad koje se utvrđuje nepovoljan laboratorijski nalaz) podliježu standardnim antidopingiškim postupanjima i sankcijama koje su utvrđene za pojedine kategorije, a time i tvari u tim kategorijama, u slučaju kad se radi o primjeni ili koristenju tih tvari u svrhu poboljšanja sportske izvedbe, odnosno u svrhu dopinga. U slučaju kad sportaš može dokazati da se radilo o primjeni izvan konteksta poboljšanja sportske izvedbe,

Tablica 2.

Specificiranost	Rizik dopinga	Predviđena sankcija	Postupak s rezultatima
Nespecificirana tvar	Veći rizik	4 godine	Sportaš dokazuje stupanj krivnje (ako traži smanjenje sankcije)
Specificirana tvar	Manji rizik	2 godine	ADO dokazuje stupanj krivnje (ako traži povećanje sankcije)

Nespecificirane tvari

Kao što je prikazano u tablici 2., nespecificirane su one tvari za koje postoji **veći stupanj rizika** da su korištene upravo u svrhu poboljšanja sportske izvedbe, odnosno kao doping. Iz tog je razloga i osnovna predviđena sankcija četiri (4) godine. S obzirom da je svaki slučaj zaseban, u svakom postupanju s rezultatima postoji mogućnost saslušanja, obrane i žalbe, a Stegovno vijeće na osnovu prikupljenih informacija utvrđuje stupanj krivnje sportaša. Pojednostavljeni, za utvrđenu punu krivnju sportaša radi uzimanja nespecificirane tvari slijedi kazna od četiri (4) godine. Ona može biti i veća te, u nekim slučajevima, i doživotna. Kod nespecificiranih tvari, teret dokazivanja manjeg stupnja krivnje je isključivo na sportašu. Ako sportaš uspije dokazati smanjeni stupanj krivnje, na osnovu toga će i sankcija biti smanjenja prema odluci Stegovnog vijeća.

Specificirane tvari

Sukladno prikazanom u tablici 2., specificirane su one tvari za koje postoji **manji stupanj rizika** da su uzete upravo u svrhu poboljšanja sportske izvedbe, odnosno kao doping. Iz tog je razloga i osnovna predviđena sankcija dvije (2) godine. Za utvrđenu punu krivnju sportaša radi uzimanja specificirane tvari slijedi kazna od dvije

odnosno u kontekstu zloupotrebe u društvu izvan konteksta sporta, predviđene su sankcije od tri (3) mjeseca. Takva sankcija može biti dodatno smanjena na jedan (1) mjesec ako sportaš koji je koristio jednu od tih tvari u smislu zloupotrebe u društvu izvan konteksta sporta uspešno završi program odvikavanja koji mu može ponuditi antidopingiška organizacija. Na taj način se kroz Kodeks osigurava jedan od važnih prioriteta u globalnom antidopingiškom programu, a to je očuvanje zdravlja sportaša.

Oznaka specificiranost i njezino značenje u praksi

Oznaka specificiranosti uvedena u Popis označava stupanj rizika od upotrebe tvari u svrhu dopinga i određuje tijek postupanja kod evidentiranih mogućih kršenja antidopingiških pravila. Prikaz ovih karakteristika dan je u tablici 2.

Zaključak

Potrebno je podsjetiti da je prema Kodeksu definirana striktna odgovornost sportaša za sve tvari koje uđu u organizam. Stoga je uvijek bitno na vrijeme se educirati o svim antidopingiškim pravilima kako ne bi došlo do mogućih kršenja antidopingiških pravila.

Informacije vezane uz antidoping dostupne su na web stranici za antidoping: (<https://antidoping-hzta.hr/>). Također, za sva dodatna pitanja sportaši mogu kontaktirati Službu za antidoping putem e-maila: pitanja-antidoping@hzjz.hr ili telefonski na broj: 01/5510-653).

Četverogodišnje suspenzije zbog dopinga

Marimuthu, koja je osvojila prvo mjesto na natjecanju azijatkinja na 800 metara 2019. godine, bila je pozitivna na anabolički steroid nandrolon u četiri odvojena uzorka.

To je dovelo do četverogodišnje zabrane i diskvalifikacije rezultata, uključujući i ono postignuto na Azijskom atletskom prvenstvu u Dohi.

Piše Visna Baršić

Marokanskog trkača Dazzu i indijsku trkačicu Marimuthu, 2020. je suspendirala Jedinica za atletski integritet, ali oni su se žalili na njihove sankcije CAS-u.

Dazza je bio osmi na svjetskoj ljestvici muških maratona prije nego što je privremeno suspendiran u siječnju prošle godine nakon otkrivanja nepravilnosti u njegovoj biološkoj putovnici.

Nakon toga, Dazza je dobio četverogodišnju zabranu bavljenja sportom.

Apelirajući na CAS, Dazza je tvrdio da su počinjena proceduralna kršenja i da su visinski treninzi, u kombinaciji s visokim temperaturama zraka, odgovorni za porast njegove razine hemoglobina i pad koncentracije retikulocita.

Upitan je i način na koji se postupalo s uzorcima, tvrdilo se, a Dazza je rekao da čak i ako je počinio

DOPING U ATLETICI

Neuspjeh "Whereabouts"/ javljanja boravišta

Svjetska prvakinja na 400 metara Naser, mora na dvodnevno saslušanje CAS-a vezano uz slučaj javljanja svog boravišta.rezultata, uključujući i ono postignuto na Azijskom atletskom prvenstvu u Dohi.

Piše Visna Baršić

Svjetska prvakinja na 400 metara Salwa Eid Naser trebala bi prisustvovati dvodnevnom žalbenom ročištu na Sportskom arbitražnom sudu (CAS) koje bi moglo rezultirati zabranom sudjelovanja na ovogodišnjim Olimpijskim igrama u Tokiju 2020. (2021.)

Prema *Associated Press*, ročište je trebalo započeti 23.4., nakon što su Svjetska antidoping agencija i World Athletics podnijeli žalbe na presudu neovisnog suda u listopadu prošle godine kojom je Naser oslobođena optužbi po pitanju dojave boravišta.

Naser, rođena u Nigeriji, a koja trči za Bahrein, izbjegla je dvogodišnju kaznu nakon što je presuđeno da je dopingiški kontrolor pokucao na vrata ormara za odlaganje umjesto na vrata njezina stana.

Jedinica za integritet u atletici (AIU) u lipnju prošle godine optužila je 22-godišnjakinju za četiri navodna

kršenje antidopingnih pravila, zabrana od četiri godine nije primjerena kazna.

CAS je odbacio ove argumente, podržavši četverogodišnju sankciju, a također je naložio Dazzi da CAS-u plati 4.000 CHF (3.170 GBP / 4.440 USD / 3.560 EUR) - 1.000 CHF (790 £ / 1.110 USD / 912 EUR), 000 (2.380 GBP / 3.330 USD / 2.740 EUR) za pravnu naknadu World Athleticsa.

Dazza ostaje suspendiran do 10. siječnja 2024., dva mjeseca prije nego što će napuniti 33 godine.

Marokanski rezultati od 4. svibnja 2019. nadalje - što uključuje pobjedu i na Praškom maratonu i na maratonu Fukuoka - također su poništeni.

Marimuthu, koja je osvojila prvo mjesto na natjecanju azijatkinja na 800 metara 2019. godine, bila je pozitivna na anabolički steroid nandrolon u četiri odvojena

uzorka.

To je dovelo do četverogodišnje zabrane i diskvalifikacije rezultata, uključujući i ono postignuto na Azijskom atletskom prvenstvu u Dohi.

Marimuthu se žalila na odluku CAS-u, tvrdeći da su spomenuti uzori nepouzdani jer se s njima postupalo pogrešno.

Također se tvrdilo da je Marimuthu pretrpjela "spontan" pobačaj u siječnju 2019. i da je to, u kombinaciji sa sindromom policističnih jajnika, vjerojatni uzrok abnormalno visokog prirodnog 19-norandrosterona.

CAS je odbio žalbu i podržao četverogodišnju zabranu te naredio Marimuthu da plati novčanu pristojbu od 1.000 CHF i lišio ju je "azijiske krune" na 800 metara.

Očekuje se da će Real Madrid tužiti dopinškog liječnika Fuentesa zbog komentara u intervjuu

Bio sam liječnik petnaestoro sportaša. Olimpijske igre pripremaju se u ciklusima, četiri godine unaprijed, a usluge plaćaju sportaši. Fermína sam video u kafeteriji, a drugog na tribinama. Pitali su me za privatnost. Zadovoljstvo mi je bilo dobro raditi svoj posao i za to biti plaćen, ali neću dati niz imena koja nisam dao prije petnaest godina kad sam to trebao učiniti", izjavljuje Fuentes.

Piše Visna Baršić

Očekuje se da će nogometni klub Real Madrid tužiti Eufemiana Fuentesa nakon što se činilo da je liječnik, centar dopinske sage Operacije Puerto, sugerirao da je prethodno imao veze s medicinskim osobljem u klubu.

Operacija Puerto "rodila" se 2006. godine kada su zaplijenjene vreće krvi nakon racije u klinici koju je u Madridu vodio Fuentes.

Insidethegames je 2019. otkrio da se uključeni sportaši ne mogu imenovati zbog isteka desetogodišnje zastare, unatoč tome što je Svjetska antidoping agencija (WADA) identificirala njih 11.

Biciklisti su u velikoj mjeri povezani sa skandalom, među kojima su sad već isključeni Španjolac Alejandro Valverde, pobjednik Tour de Francea iz Njemačke Jan Ullrich i Talijan Ivan Basso.

Navodno su bili uključeni i sportaši iz drugih sportova, uključujući atletiku, nogomet i tenis.

Novinar Jordi Evole pitao je Fuentesu za njegove navodne veze sa španjolskim nogometnim klubovima Barcelonom, Real Madridom, Real Sociedadom i Valencijom tijekom Lo de Evole programa. Fuentes je porekao da ima bilo kakve veze s Valencijom i rekao da je u dva navrata bio u kontaktu s Barcelonom, ali nije postignut dogovor. Na pitanje o Real Madridu, Fuentes je zastao prije nego što je rekao: "Neću odgovoriti na to pitanje."

Novinar La Sexte, Josep Pedrerol, izvjestio je da Real Madrid planira pokrenuti pravnu akciju protiv Fuentesa nakon odgovora.

15 španjolskih sportaša koristilo je usluge Fuentesa uoči Ol-a u Barceloni

Olimpijski prvak na 1500 metara u Barceloni 1992. Fermín Cacho (ESP) također navodno razmatra pravnu akciju.

Fuentes je Cacha imenovao jednim od petnaest španjolskih sportaša s kojima je suradivao prije Olimpijskih igara.

"Kad bih rekao sve što znam, to bi bilo vrlo štetno za španjolski sport, ali ne mogu to reći zbog profesionalne dosljednosti. Mislim da su se neki španjolski osvajači medalja na Igrama u Barceloni dopingirali, vjerujem u to, ali ne mogu to dokazati", rekao je Fuentes, prenio je španjolski list *Marca*.

"Bio sam liječnik petnaestoro sportaša. Olimpijske igre pripremaju se u ciklusima, četiri godine unaprijed, a usluge plaćaju sportaši. Fermína sam video u kafeteriji, a drugog na tribinama. Pitali su me za privatnost. Zadovoljstvo mi je bilo dobro raditi svoj posao i za to biti plaćen, ali neću dati niz imena koja nisam dao prije petnaest godina kad sam to trebao učiniti".

Na konkretno pitanje o Ferminu Cachou, Fuentes je tvrdio da je dobio "ekspandere za plazmu, reduktore mlječne kiseline, prirodne stimulatore hormona testosterona ili aminokiseline."

Tvari u to vrijeme nisu bile zabranjene, ali bi prema trenutnim pravilima bile klasificirane kao doping.

Cacho je navodno rekao da će donijeti odluku "prije ili kasnije" glede toga hoće li poduzeti pravne mјere protiv Fuentesa.

Olimpijski prvak sugerirao je da bi mogao podnijeti tužbu zbog Fuentesa koji krši povjerljivost pacijenta, izražavajući pritom nevinost usprkos tvrdnjama liječnika.

Fuentes je tijekom izvornog slučaja operacije Puerto sankcioniran jednogodišnjom uvjetnom kaznom.

Kazna je izrečena zbog javnog zdravlja jer se doping u to vrijeme u Španjolskoj nije smatrao kaznenim djelom.

Suspendiran na 12 mjeseci i prisiljen držati se podalje od Ajaxa

Onana je rekao da je "poštivao" UEFA-ino žalbeno tijelo, ali da se nije složio s njihovom odlukom, koju je tada opisao kao "pretjeranu i disproporcionalnu jer je UEFA priznala da je to bila nenamjerna pogreška".

Piše Vesna Barisic

Ajax je prošlog vikenda slavio naslov prvaka Nizozemske, ali kako su se pjevale pjesme i zabavljalo se, tako je bilo primjetno da netko nedostaje. Golman Andre Onana, koji je igrao svaku minutu svake utakmice do 31. siječnja, koji je još uvijek igrao više minuta od svih nogometnika u momčadi Ajaxa, itekako je osvojio taj naslov, ali njega nije bilo tamo. Htio je prisustvovati, ali nije bio siguran da mu je to dopušteno pa se držao podalje, izoliran i sam kao što je bio već tri mjeseca i kao što će još biti onih mjeseci koji tek slijede.

Onana, koji je početkom travnja napunio 25 godina, vjerojatno će otići krajem sezone, rečeno je iz Ajaxa, a sa zainteresiranim klubovima u Njemačkoj i Engleskoj, to ne bi trebao biti problem. Ipak, nije zato bio odsutan s proslave naslova svoje momčadi. Razlog te je to se jednog jutra prošlog listopada probudio s glavoljom i posegnuo za Aspirinom, za koji se ispostavilo da uopće nije Aspirin®, već furosemid koji je propisan njegovoj trudnoj supruzi. Paketi nisu toliko različiti - kao ni tablete - i zato je, kaže Onana, slučajno uzeo pogrešnu stvar.

To je njegova verzija događaja, ali i verzija koju je prihvatile UEFA. Zaključili su da Onana nije pokušao varati, ali su zaključili i da ga unatoč tome moraju suspendirati. Inzistiraju na tome da je dužnost igrača osigurati da im zabranjena tvar ne uđe u tijelo. Diuretik furosemid nije lijek koji poboljšava sportsku izvedbu, ali se može koristiti kao maskirajuće sredstvo i nalazi se na WADA-inom popisu zabranjenih tvari. Uručena mu je zabrana bavljenja sportom u trajanju 12 mjeseci. Da su procijenili da je namjerno varao, moglo su mu biti dodijeljene i četiri godine.

Namjerno ili nenamjerno je jednako

Onana je rekao da je "poštivao" UEFA-ino žalbeno tijelo, ali da se nije složio s njihovom odlukom, koju je tada opisao kao "pretjeranu i disproporcionalnu jer je UEFA priznala da je to bila nenamjerna pogreška". Dvanaest mjeseci petina je njegove dosadašnje profesionalne karijere. Izvršni direktor Ajaxa, Edwin van der Sar, objavio je izjavu u kojoj je to nazvao "užasnim zastojem za samog Andrea i za nas kao klub."

Ovo je drugi put da je Onana pod dužom zabranom igranja - prošavši kroz zakladu Samuel Eto'o u Kamerunu, u Barceloni je kao dijete bio kažnjен kad je sam klub dobio kaznu zbog kršenja članka 19 FIFA-e, koji regulira potpisivanje ugovora s međunarodnim igračima mlađim od 18 godina. Kao i sva djeca u La Masia-i, Onana je 18 mjeseci proveo bez natjecateljske igre. Ako ništa drugo, mogao je trenirati nakon toga; tada su barem svi bili zajedno, iako je to učinkovito rezultiralo raspadom generacije kad su igrači odlazili iz kluba. Ovaj put Onana je sam. UEFA-ine zabrane ne sprječavaju igrače samo da igraju, sprječavaju ih da se bave svim aktivnostima vezanim uz nogomet. Nije mu dopušten Ajax ni njegovi tereni za trening ni timski sadržaji. Nije ni važno je li momčad tamo ili nije, a to je možda čak i najvažniji element od svih.

"Suspenzija je sama po sebi disproporcionalna, ali ideja da igrač možda neće ni trenirati s ostatom momčadi tijekom suspenzije potpuno je nerazumljiva", rekao je VVCS. "Ova nepravda, koja nema dodanu vrijednost i dovodi do nepotrebne izolacije profesionalnih nogometnika, također se mora hitno poništiti."

Teško je ne složiti se. Teško je vidjeti bilo kakvo stvarno opravdanje za provedbu pravila koje nadilazi stvarno "igranje igre", a jedan od argumenata je da u protivnom igrač koji nije redovito u početnoj momčadi, učinkovito prolazi bez kazne, a teško je razumjeti zašto se to tako rijetko dovodi u pitanje. Možda će ovo pomoći. To je perverzna i gotovo okrutna kazna, a povrh toga je i prilično besmislena. Takoder je teško vidjeti što vlastima daje nadležnost da nameću ograničenja izvan utakmica. (stav Ajaxa, op.a.)

Kad je Luis Suarez nakon Svjetskog prvenstva u nogometu 2014. bio suspendiran zbog ugriza Talijana Giorgija Chiellinija, urugvajski napadač nije smio sudjelovati ni u kakvoj "nogometnoj" aktivnosti. Zabrana se nije proširila na transfer od 80 milijuna eura iz Liverpoola u Barcelonu - posao je ipak posao - ali to je značilo da ga se ne može predstaviti, nije mogao trenirati sa suigračima i nije mogao na stadion gledati suigrače kako igraju. U teoriji, nije smio ići gledati čak ni dječju utakmicu. Razmislite na trenutak: zamislite da imate malog sina ili kćer, a oni u subotu imaju utakmicu koju njihov otac ne smije doći gledati.

Suarez je radio sam, skriven. Kada je Kieran Trippier suspendiran zbog kršenja propisa o kockanju, nije mu samo dana zabrana od deset tjedana, već je spriječen da trenira sa svojim suigračima.

Samo odredbe imaju moć

Barem je u teoriji bilo tako. Kad je FIFA na trenutak obustavila sankciju - vratio se suočiti s FC Sevillom. Atletico Madrid protumačio je njihovu presudu kao dopuštanje Trippieru da se vrati na posao ako ne igra. Znali su da to nije pošteno pa se tihо pridružio grupi. Nije bilo fotografija, nije bilo izveštaja i nije bilo vijesti s vježbališta dok zabrana zapravo nije završila, a u tom je trenutku klub priznao da je on bio s njima svo to vrijeme.

Onanini suigrači dali su mu podršku nakon što su u veljači objavljene vijesti o njegovoj kazni, a klub ga također podržava. No, teška je situacija za sve njih i nejasno je hoće li žalba CAS-u smanjiti njegovu suspenziju.

Većina neće riskirati, uključujući Onanu i Ajax. Koliko god zabranu smatrali nepravednom, moć ne leži u njihovim rukama. Pretpostavimo na trenutak da je Onana kriv, da je svjesno uzeo Furosemid. Pretpostavimo čak da je to učinio kako bi prikrio nešto drugo. Pretpostavimo sve to - u što ne vjeruju čak ni oni koji su ga kaznili – ako pretpostavimo da je u potpunosti kriv, ovo pitanje i dalje ostaje: zašto zabrana ide dalje od terena? Što se time stvarno dabilo?

Dvanaestomjesečna zabrana bilo koje aktivnosti povezane s nogometom efektivno je dulja od one kada je u pitanju igranje. Moglo bi se opravdano tvrditi da one koji krše pravila ne treba podržavati, ali u trenutku kada je svijest o mentalnom blagostanju igrača veća nego ikad prije, je li namjerno izoliranje odgovor?

Nakon što je zabrana potvrđena početkom veljače igrači Ajaxa odjenuli su majicu Onane kad su istračali na teren sučeljavajući se u kupu s PSV-om iz Eindhoven. Klub je razgovarao o tome da će ga podržati - Lassina Traore također je odjenuo Onanin dres tijekom proslave naslova prošlog vikenda - ali prirodno je da se otvorila distanca, da se odnosi mijenjaju, da igrač završi sam kad je prisiljen držati se po strani.

Čeka se i žalba - Onana iznosi svoj slučaj na Sportski arbitražni sud (CAS). To je dio razloga zašto postoji takva odlučnost da se apsolutno strogo držite zabrane i da se to očituje u vašim aktivnostima, kao i objašnjenje zašto postoji tajnost oko nečega što bi trebalo biti prirodno: nogometnik koji radi

nogometne stvari i osoba koja čini dio grupe kojoj je pridonijela. Onana nije siguran da on ne može biti dio proslave; on se, međutim, boji da bi se moglo iskoristiti protiv njega. (Ta žalba CAS-a može utjecati i na njegovu budućnost: ako se kazna skrati i ako ponovno bude dostupan za Ajax, vjerojatnije je da će ostati.)

U međuvremenu, kao i svi igrači u ovakvim situacijama, Onana (uklonjen iz rutine i momčadi) radi na vlastitim planovima, - upravo ono što većina nogometnika kaže kako je to nešto u stinu vrijedi. Trenira s trenerom vratara kojeg mu je preporučio njegov agent. Mogao je trenirati u glavnom sjedištu kluba, ali ne sa svojim suigračima ni u trenucima kada tamо ima još nekoga. Umjesto toga, uputio se prema malom amaterskom klubu u Amsterdamu, nitko ga tamо nije video, klub šuti. I on šuti. Prehrana mu je izmijenjena, a kondicijski trening provodi se u teretani kod kuće s vlastitim osobnim trenerom, doživotnim prijateljem s kojim je ranije surađivao - iako je to usklađeno s Ajaxovim osobljem.

I tako to ide, određeni absurd u svemu tome, kao da je ovo državna tajna, kao da je Onana "ne-osoba". Izoliran radi, čeka i gleda na televiziji dok njegovi suigrači slave naslov koji je osvojio. (*U sportu ni u kojoj funkciji ne može participirati, op.a.*)

Sve napisano zvuči pomalo nepravedno. Međutim, u Svjetskom antidopingškom kodeksu 2021 stoji odredba 10.14 *Status tijekom razdoblja nepodobnosti ili privremene suspenzije*.

Točka 10.14.1 precizno definira: „Nijedan sportaš ili druga osoba kojoj se odredi razdoblje nepodobnosti ili privremene suspenzije ne smije tijekom razdoblja nepodobnosti ili privremene suspenzije ni u kojem svojstvu sudjelovati na natjecanju ili u aktivnosti (osim u odobrenim programima edukacije ili rehabilitacije u borbi protiv dopinga) koje odobri ili organizira bilo koji potpisnik, organizacija koja je članica potpisnika, klub ili druga organizacija koja je dio organizacije koja pripada članici potpisnika, odnosno na natjecanjima koja odobri ili organizira bilo koja profesionalna liga ili organizator bilo kojeg međunarodnog ili nacionalnog sportskog događaja, odnosno bilo koje elitne ili nacionalne sportske aktivnosti pod pokroviteljstvom vladine agencije.

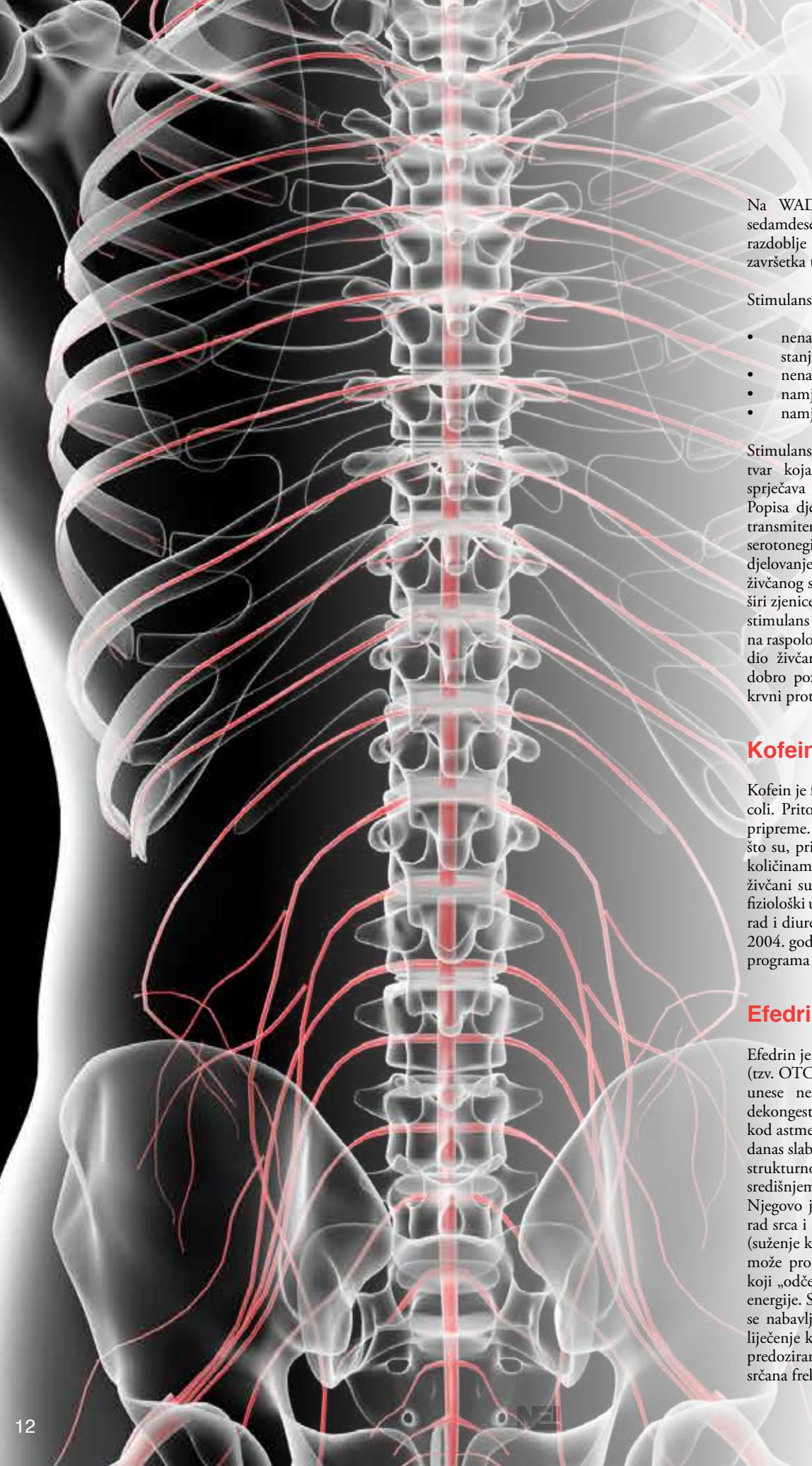
[*Komentar odredbe 10.14.1: Na primjer, sukladno odredbi 10.14.2 u nastavku, sportaš kojem je određeno razdoblje nepodobnosti ne može sudjelovati u kampu za treniranje, egzibiciji ili vježbi koje organizira njegov nacionalni savez ili klub koji je član tog nacionalnog saveza ili koji su pod pokroviteljstvom vladine agencije. Nadalje, sportaš kojem je određeno razdoblje nepodobnosti ne može se natjecati u profesionalnoj ligi koja nije potpisnik (npr. NHL, NBA itd.), na događajima koje organizira organizator međunarodnog sportskog događaja koji nije potpisnik ili organizator nacionalnog sportskog događaja koji nije potpisnik bez posljedica navedenih u odredbi 10.14.3 Pojam „aktivnost“ uključuje i ad- ministратivne aktivnosti kao što su predstavnik, direktor, službenik, zaposlenik ili volonter organizacije opisane u ovoj odredbi. Sankcije u jednom sportu priznat će se i u drugim sportovima. Sportaš ili drugo osobi kojoj teče razdoblje nepodobnosti zabranjeno je na bilo koji način i u bilo koje vrijeme tijekom razdoblja nepodobnosti raditi kao trener ili pomoćni osoblje sportaša; nepoštivanje ove odredbe može dovesti do kršenja odredbe 2.10 od strane drugog sportaša. Potpisnik ili njegovi nacionalni savezi neće priznati nijedan standard sportske izvedbe postignut tijekom razdoblja nepodobnosti.]*

Stimulansi središnjeg živčanog sustava u sportu

U kontekstu sporta, riječ stimulans obično označava tvar koja stimulira središnji živčani sustav, djeluje na raspoloženje, pozornost, motoriku i apetit, odnosno djeluje na simpatički dio živčanog sustava uzrokujući pretežno kardiovaskularno djelovanje i dobro poznatu reakciju „borbe ili bijega“ (*fight-or-flight*) koja povećava krvni protok u skeletnim mišićima i mobilizira energiju.

Piše *Marija Slivovija, dr. med.*

Stimulansi središnjeg živčanog sustava mogu se koristiti za smanjenje umora, povećanje budnosti, kompetitivnosti, aktivaciju kardiovaskularnog sustava, a mogu povećati i agresivnost. Za ove je tvari vjerojatnije da budu korištene na natjecanju, ali mogu biti korištene i tijekom treninga kako bi se povećao intenzitet samog treninga. Postoje brojne potencijalne opasnosti zloupotrebe stimulansa u sportu, a u ovom će kratkom članku biti riječi o nekoliko njih: kofein, efedrin, amfetamin, kokain.

Na WADA-inom Popisu zabranjenih sredstava (Popis) navedeno je sedamdesetak stimulansa, a zabranjeni su samo na natjecanju. Podsetimo, razdoblje na natjecanju počinje u 23:59 na dan prije natjecanja, a traje do završetka tog natjecanja i svih testiranja povezanih s istim.

Stimulansi se mogu naći u tijelu sportaša zbog:

- nemamjnog unosa lijekom zbog liječenja određenog medicinskog stanja,
- nemamjnog unosa uzimanjem (neprovjerenih) dodataka
- namjnog unosa zloupotreboom droga, i
- namjnog unosa u svrhu poboljšanja sportske izvedbe.

Stimulansom se može smatrati bilo koja tvar koja poboljšava funkciju, tvar koja oponaša djelovanje ekscitatornog neurotransmitera ili pak sprječava djelovanje inhibitornog neurotransmitera. Većina stimulansa s Popisa djeluje na tzv.monoaminergičke sustave: adrenergički (simpatički, transmiter je noradrenalin), dopaminergički (transmiter je dopamin) i serotonergički (transmiter je serotonin, 5-HT). Simpatomimetički označuje djelovanje u smislu oponašanja simpatičkog odgovora (simpatikus je dio živčanog sustava koji nije pod kontrolom naše volje, npr. podiže krvni tlak, širi zjenice, ubrzava rad srca i disanja...). Općenito, u kontekstu sporta, riječ stimulans obično označava tvar koja stimulira središnji živčani sustav, djeluje na raspoloženje, pozornost, motoriku i apetit, odnosno djeluje na simpatički dio živčanog sustava uzrokujući pretežno kardiovaskularno djelovanje i dobro poznatu reakciju „borbe ili bijega“ (*fight-or-flight*) koja povećava krvni protok u skeletnim mišićima i mobilizira energiju.

Kofein

Kofein je farmakološki aktivna tvar koja se može pronaći u čaju, kavi i coca-coli. Pritom prisutna količina varira ovisno o vrsti pića i načinu njegove pripreme. Također se može naći kao sastavni dio nekih čestih lijekova kao što su, primjerice, lijekovi protiv prehlade i bolova, gdje se obično nađe u količinama manjima od 100 mg po dozi. Kofein blago stimulira središnji živčani sustav, smanjuje umor i povećava koncentraciju i pažnju. Njegovi fiziološki učinci uključuju povećanu srčanu frekvenciju, povećan metabolički rad i diuretski učinak. Visoke doze dovode do tjeskobe, nesanice i nervoze. 2004. godine kofein je uklonjen s Popisa zabranjenih sredstava te je sada dio programa praćenja.

Efedrin

Efedrin je dostupan u mnogim lijekovima koji se mogu nabaviti bez recepta (tzv. OTC – over the counter lijekovi) te se iz tog razloga često u organizam unese nemamjerno. Koristi se za liječenje simptoma prehlade zbog dekongestivnog učinka, a u prošlosti je bio propisivan kao bronchodilatator kod astme zbog sposobnosti opuštanja glatkih mišića bronha. U tu se svrhu danas slabo primjenjuje jer je bio povezan sa srčanim aritmijama. Efedin je strukturno usko povezan s metamfetaminom, iako je njegovo djelovanje u središnjem živčanom sustavu mnogo slabije, no s dugotrajnjim učinkom. Njegovo je periferno djelovanje slično adrenalinu, samo slabije: Stimulira rad srca i njegovu izbačajnu frakciju te uzrokuje perifernu vazokonstrikciju (suženje krvnih žila), što u konačnici podiže krvni tlak. Trenutno se efedrin može pronaći u raznim lijekovima, pretežno dekongestivima (lijekovima koji „odcepljuju“ nos), kao i u mnogim dodacima prehrani za stimuliranje energije. Srodná tvar, pseudoeffedrin, može se naći u brojnim lijekovima koji se nabavljaju uz recept ili bez njega, a primjenjuje se kao simptomatsko liječenje kod infekcija dišnog sustava ili alergija. Od nuspajava i simptoma predoziranja se ističu glavobolja, vrtoglavica, tremor, znojenje, ubrzan puls i srčana frekvencija, abnormalno povišenje tlaka i konvulzije.

Amfetamin

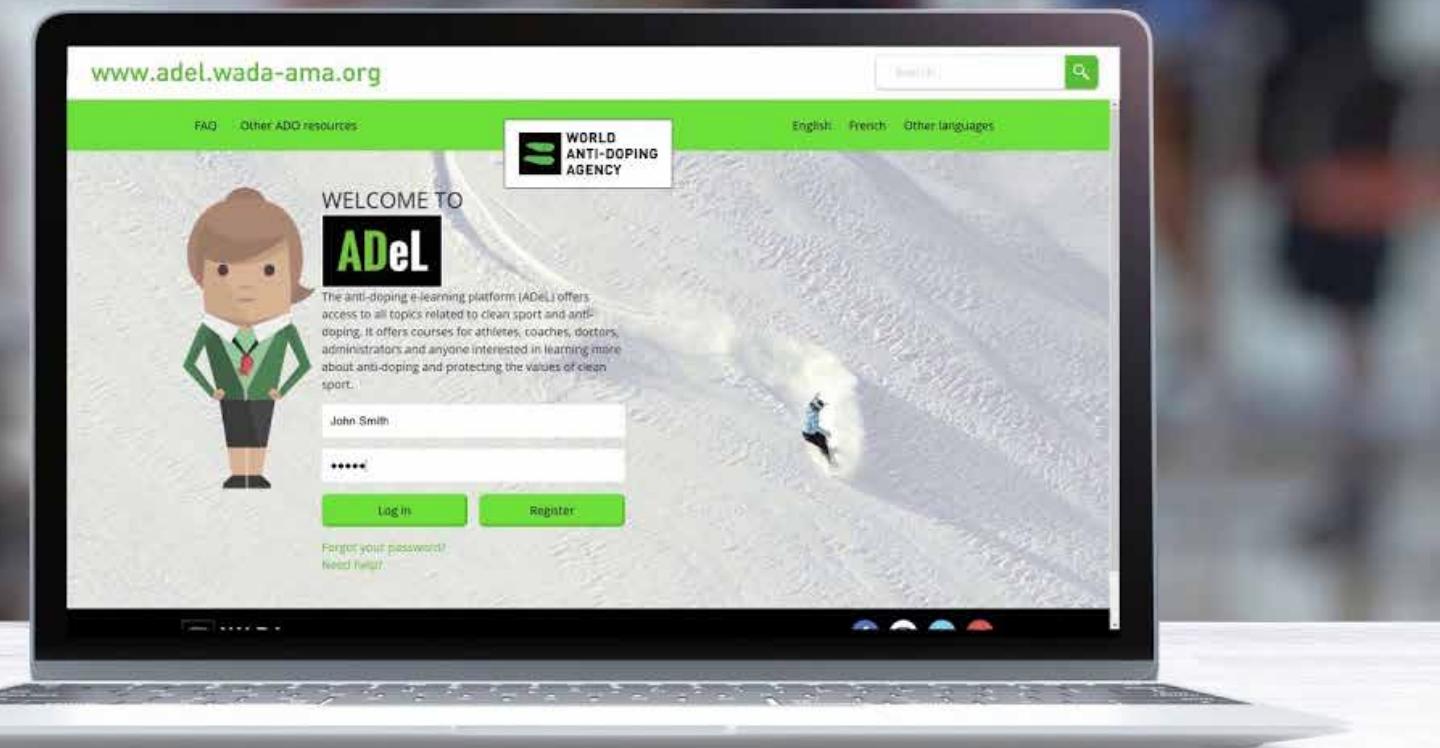
Amfetamin je sintetiziran 1920. te je bio korišten za smanjenje umora i povećanje budnosti tijekom drugog svjetskog rata. Od tada su proizvedeni brojni derivati, primjerice, metamfetamin, metilendioksimetamfetamin (MDMA, „ecstasy“), dimetamfetamin; a svi su zabranjeni u sportu. Djelovanje amfetamina temelji se na povećanju moždane aktivnosti noradrenalina i dopamina, što pojačava psihološke senzacije pažnje, koncentracije, energije i samopouzdanja. Negativni učinci uključuju ovisnost, tjeskobu, neodgovorno ponašanje, iritabilnost, suhoću usta, tremor, nesanice, depresiju, agresivnost i halucinacije. Učinci amfetamina u sportu prvi su puta proučavani 1959. godine. Ovisno o vrsti i dozi, amfetamini mogu poboljšati vrijeme reakcije u stanju umora, povećati mišićnu snagu i izdržljivost, povećati ubrzanje, povećati kapacitet aerobne izdržljivosti te stimulirati metabolizam poticanjem razgradnje masti. Sve amfetamine je WADA zabranila i dio su kategorije S6 (stimulansi, zabranjeni na natjecanju). Negativni učinci amfetamina su posebno važni za sportaše pošto sa sobom nose značajne zdravstvene rizike, što i dokazuje više naglih smrtnih ishoda u sportu povezanih s primjenom amfetamina (toplinski udar, srčani zastoj). Također, učinak maskiranja boli kod ozljeda, nekim sportašima omogućuje nastavak treninga/natjecanja što dovodi do pogoršanja njihovih ozljeda.

Kokain

Kokain je najjači stimulans prirodnog porijekla. Dok su amfetamini dobiveni sintetski, kokain se dobiva iz biljke koke te postoji zapis o tome da se koka koristila kao stimulas već tisućama godina. Čisti kokain je u medicini bio prvi put korišten 1880-ih kao lokalni anestetik pri operacijama oka, nosa i žđrijela zbog njegovog anestetskog učinka, kao i učinka ograničavanja krvarenja. Kokain se može koristiti ušmrkavanjem, pušenjem ili injektiranjem, a svaki od tih načina je jako rizičan za korisnika. Crack je kokain koji je procesuiran na način da čini bazu za primjenu pušenjem. Kokain je snažan stimulans središnjeg živčanog sustava i jedna je od najaktivitivnijih tvari čija je rekreativna primjena poprilično raširena, a učinak posredovan otpuštanjem dopamina: povećana motorička aktivnost, pričljivost, euforija, početni „rush“ koji je karakteriziran općim dobrim osjećanjem, energičnosti i pažnjom... Ovi se učinci brzo „ispiru“ i nakon početnog učinka čine da se konzument kasnije osjeća lošije nego prije konzumiranja. Unatoč popularnom mišljenju, kokain zapravo i ne poboljšava izvedbu – naprotiv, njegova dugotrajna primjena dovodi do gubitka koncentracije, iritabilnosti, gubitka pamćenja, paranoje i tjeskobe, a zanimljivo je da je više studija pokazalo kako kokain nije imao blagotvorni učinak na, npr., vrijeme trčanja ili izdržljivost. Razlozi zbog kojih se svejedno zloupotrebljava u sportu su vjerojatno brz učinak na dobivanje velike količine raspoložive energije, kao i visoka adiktivnost. Općenito negativni učinci su slični kao i kod drugih stimulansa, uz izraženu iritabilnost, paranoju i češće smetnje srčanog rada u vidu aritmije i infarkta te česte cerebrovaskularne incidente uslijed puknuća ili spazma krvnih žila mozga.

Stimulansi izvan konteksta sporta

Osim primjene u svrhu poboljšanja sportske izvedbe, stimulansi predstavljaju pravi javnozdravstveni problem te je potrebno ozbiljno ulaganje u prevenciju njihove zloupotrebe. U tom cilju trebali bi se ujediniti sportaši, roditelji, treneri i čitava sportska zajednica kako bi zajedničkim nastojanjem djelovali u područjima edukacije, istraživanja te društvenih i zdravstvenih mjera, a sve s ciljem zaštite zdravlja i čistog sporta.

Antidopinška online edukacija (II)

Iako je prošlo nešto manje od pet mjeseci od uspostave ove platforme, zabilježili smo veliki broj prijava naših sportaša. Edukacijski sadržaji na ADEL platformi dostupni su na engleskom, francuskom i španjolskom jeziku. Osigurali smo dostupnost pojedinih edukacijskih programa i tečajeva i na hrvatskom jeziku. Cilj je osigurati prijevode za sve tečajeve i na taj način učiniti ih još dostupnijim našim korisnicima.

Piše Franka Antićić-Lović

WADA (Svjetska antidopinška agencija) je početkom siječnja ove godine, o čemu smo već pisali, postavila novu, modernu i kreativnu edukacijsku platformu ADEL (Anti-Doping Education and Learning) koja nudi tečajeve i edukacijske programe iz područja antidopinga.

Jedan od glavnih ciljeva, koji već godinama WADA promiče i koji osigurava kroz svoje programe je antidopinška edukacija. Iznimno je važno educirati o vrijednostima i važnosti čistog sporta sve uključene u sportskoj zajednici, počevši od djece u vrtićima i školama, do mladih i talentiranih sportaša pa sve do sportaša nacionalne i međunarodne razine. Antidopinškom edukacijom nastoji se zaštiti zdravljje sportaša te poticati sportska izvrsnost bez korištenja zabranjenih tvari.

Ova online antidopinška edukacija, svojim sadržajem usklađena je s novim Kodeksom 2021. te podupire ciljeve i aktivnosti novog Međunarodnog standarda za edukaciju. Platformu održava i ažurira WADA koja i postavlja edukacijske programe, gdje se na jednostavan način može pristupiti željenim temama vezanim za antidoping. A ti programi namijenjeni su prije svega sportašima, trenerima, pratećem osoblju sportaša, medicinskom osoblju kao i drugim zainteresiranim za ovu temu kao npr. djeci, roditeljima, studentima, učiteljima i dr.

Antidopinška edukacija putem ADEL-a dostupna je i kao mobilna aplikacija, što omogućuje lakši pristup tečajevima e-učenja i edukacijskim programima.

Nakon što se registrirate, automatski će vam biti dodijeljeni tečajevi koji su povezani s vašom ulogom odnosno statusom (sportaš međunarodne razine, sportaš nacionalne razine, trener, medicinsko osoblje i dr.), koju sami odabirete u profilu računa. Platforma bilježi informacije o upisanim tečajevima, vašem napretku, datumima pristupa platformi, konačnom broju bodova te o vremenu provedenom u pojedinom modulu tečaja. Nakon uspješnog završetka edukacijskih aktivnosti omogućeno je preuzimanje certifikata o završetku upisanog tečaja. Dobiveni certifikat koji vrijedi 2 godine dokaz je uspješno provedene antidopinške edukacije. U nekim slučajevima moguće je da će međunarodni savez kao uvjet nastupanja na natjecanju, tražiti ovakav certifikat upravo iz ADEL-a.

Dostupni tečajevi / edukacijski programi prema ciljnim skupinama:

Tečaj	Ciljna skupina
tečaj za sportaše na međunarodnoj razini	sportaši međunarodne razine
tečaj za sportaše na nacionalnoj razini	sportaši nacionalne razine
tečaj za sportaše koji su u testnoj skupini (skupini određenoj za testiranje)	sportaši u testnoj skupini
tečaj za vrhunske trenere	treneri
tečaj za medicinsko osoblje	medicinsko osoblje
tečaj za sportaše o značajnim izmjenama Kodeksa 2021	sportaši
tečaj za roditelje vrhunskih sportaša	roditelji
vodič za Tokio 2020 - tečaj za olimpijce i Tokio	sportaši/treneri koji idu na OI u paraolimpijke

Edukacijski sadržaji na ADEL platformi dostupni su na engleskom, francuskom i španjolskom jeziku. Osigurali smo dostupnost pojedinih edukacijskih programa i tečajeva i na hrvatskom jeziku. Cilj je osigurati prijevode za sve tečajeve i na taj način učiniti ih još dostupnijim našim korisnicima.

Iako je prošlo nešto manje od pet mjeseci od uspostave ove platforme, zabilježili smo veliki broj prijava naših sportaša, što nas iznimno veseli.

Tri najposjećenija antidopinška sadržaja od strane naših korisnika su:

- Vodič za Popis zabranjenih sredstava 2021
- Vodič za sportaše o značajnim izmjenama Kodeksa 2021
- Vodič za sportaše međunarodne razine

Pregled tečajeva s najviše upisa

Postotak upisanih i onih koji su završili tečajeve, iz mjeseca u mjesec raste.

ADEL platformi i njenim edukacijskim antidopinškim sadržajima i tečajevima e-učenja možete pristupiti putem sljedeće poveznice:

<https://adel.wada-ama.org/learn>

Za sva pitanje ili poteškoće oko pristupa ADEL platformi, možete nas kontaktirati na:

pitanja-antidoping@hzjz.hr (hzjz)

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

